

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 26/03-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2003 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť E. Ch., bytom T., zastúpenej advokátom JUDr. P. M., Advokátska kancelária, V., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 70/98 a takto

r o z h o d o l :

1. Právo E. Ch. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 70/98 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 70/98 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. E. Ch. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie vo výške 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Trnave p o v i n n ý zaplatiť s'ťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia E. Ch. vo výške 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún) na účet advokáta JUDr. P. M., Advokátska kancelária, V., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd v Trnave je p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia vo výške 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 23429-512/0720 vedený v Národnej banke Slovenska, pobočke Košice, do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Návrh na čiastočné späťvzatie s'ťažnosti a zastavenie konania v časti, v ktorej s'ťažovateľka žiadala, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky prikázal Okresnému súdu v Trnave, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 70/98 konal, n e p r i p ú š ť a .

7. S'ťažnosti E. Ch. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2002 doručená s'ťažnosť E. Ch., bytom T. (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. P. M., Advokátska kancelária, V., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom

Okresného súdu v Trnave (ďalej len „okresný súd“) v konaní o neplatnosť právneho úkonu prevodu členských práv a povinností k družstevnému bytu vedenom pod sp. zn. 14 C 70/98.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že návrh na začatie konania podala okresnému súdu 31. marca 1998. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo 10. júna 1998, ďalšie pojednávania sa uskutočnili 14. októbra 1998, 13. januára 1999, 3. marca 1999 a 9. júna 1999. Okresný súd vyniesol rozsudok 10. decembra 1999 pod č. k. 14 C 70/98-42. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie odporcovia v 1. a 2. rade. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) vydal uznesenie č. k. 8 Co 427/00-63, ktorým zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a 10. apríla 2001 mu vrátil vec na ďalšie konanie. Sťažovateľka sa niekoľkokrát sťažovala na postup súdu, a to 20. februára 2002 a 23. septembra 2002 sťažnosťou adresovanou okresnému súdu, 11. apríla 2002 a 24. októbra 2002 sťažnosťou adresovanou Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky. V sťažnosti uvádza, že kvôli priedňhom v konaní nemôže bývať spolu s deťmi, pretože má malý byt a má päťčlennú rodinu.

Dňa 11. decembra 2002 bola sťažovateľka vyzvaná ústavným súdom na doplnenie podania. Podaním doručeným ústavnému súdu 30. decembra 2002 požiadala sťažovateľka o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Svoju žiadosť odôvodnila tým, že je invalidná dôchodkyňa s dôchodkom 4 972 Sk. Zároveň sťažovateľka doplnila svoju sťažnosť tak, že žiadala priznať sumu 70 000 Sk ako primerané finančné zadost'učinenie z dôvodu porušovania jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedňhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 26/03-12 z 22. januára 2003 bol sťažovateľke ustanovený právny zástupca. Dňa 24. februára 2003 bolo ústavnému súdu doručené doplnenie sťažnosti právnym zástupcom sťažovateľky, ktorým boli odstránené nedostatky sťažnosti. V tomto podaní sa uvádza, že od vrátenia spisového materiálu prvostupňovému súdu 10. apríla 2001 sa nevykonala žiaden procesný úkon, ktorý by smeroval k prejednaniu a rozhodnutiu veci, okrem doručenia druhostupňového rozhodnutia. Navrhovateľka namietala, že bolo porušené jej

základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ani veľký počet vecí a práceneschopnosť sudcu nemožno považovať za také okolnosti, ktoré by zbavovali okresný súd povinnosti postupovať tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty vyplývajúci z nerozhodnutej prejednávanej veci. Ako primerané finančné zadost'učinenie požadovala s'ťažovateľka sumu 70 000 Sk z dôvodu, že od roku 1998 žije v neistote a nemôže si trvalo za takéhoto stavu riešiť svoju bytovú otázku, svoje rodinné záležitosti a dokonca tento stav jej spôsobil rozdelenie rodiny.

S'ťažovateľka vo svojej s'ťažnosti doručenej ústavnému súdu a doplnenej podaním svojho právneho zástupcu navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Ústavný súd vyslovuje, že nekonaním Okresného súdu v Trnave v občianskoprávnej veci E. Ch. vedenej na Okresnom súde v Trnave pod č. k. 14 C 70/98 došlo k porušeniu jej ústavného práva na prerokovanie jej veci bez pried'ahov, zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu v Trnave, aby vo veci E. Ch. vedenej na Okresnom súde v Trnave pod č. k. 14 C 70/98 konal.

Ústavný súd priznáva E. Ch. za porušenie jej základných práv Okresným súdom v Trnave zaručených v čl. 48 ods. 2 Ústavou Slovenskej republiky finančné zadost'učinenie v sume 70.000,- Sk .

Okresný súd v Trnave je povinný jej ho vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu.“

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 26/03-22 z 26. februára 2003 bola s'ťažnosť, ktorou s'ťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na konanie bez zbytočných pried'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prijatá na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k s'ťažnosti vyjadrila podaním z 26. marca 2003 predsedníčka okresného súdu, ktorá vo vyjadrení uviedla, že nie je pravdivé tvrdenie, že okresný súd nevykonal žiaden procesný úkon, vo veci sa konalo v rámci možností konajúcich sudkýň, ktoré vybavovali a pracovali v senáte v priemere so 700

spismi a s mesačným nápadom 50 vecí zo všetkých občianskoprávných agend. Subjektívne prieťahy v konaní zo strany konajúcich sudkýň zistené neboli. Dňa 10. apríla 2001 sa vrátil spis okresnému súdu, sudkyňa JUDr. B. M., ktorá vo veci konala, odišla na starobný dôchodok, spis prevzala 28. júna 2001 nová sudkyňa JUDr. M. M., ktorá nevybavené veci postupne študovala, v mesiaci október bola práceneschopná a následne odišla na materskú dovolenku. Spis bol 8. marca 2002 pridelený na prejednanie a rozhodnutie novej sudkyňi Mgr. B. M., ktorá po naštudovaní veci začala konať. Dňa 29. novembra 2002 určila termín pojednávania na 29. január 2003, na tento termín sa nedostavili odporcovia ani ich právny zástupca, právny zástupca navrhovateľku ospravedlnil z dôvodu práceneschopnosti. Nový termín pojednávania bol určený na 19. marec 2003, po výsluchu účastníkov konania bolo pojednanie odročené na 9. máj 2003 z dôvodu zabezpečenia ďalších dôkazov vo veci zo strany účastníkov konania.

Predsedička okresného súdu oznámila v súlade s ustanovením § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), že netrvá na ústnom pojednávaní a súhlasí s upustením od neho. Spolu s vyjadrením bol ústavnému súdu 7. apríla 2003 doručený spis okresného súdu sp. zn. 14 C 70/98.

Právny zástupca sťažovateľky v podaní zo 4. apríla 2003 uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní, vyčíslil trovy právneho zastúpenia, zobral v časti sťažnosť späť a navrhol konanie zastaviť v časti, v ktorej sťažovateľka žiada, aby ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby vo veci sťažovateľky vedenej pod sp. zn. 14 C 70/98 konal.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým

vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Ústavný súd v predchádzajúcich konaniach opakovane vyslovil právny názor, podľa ktorého v konaní o každom návrhu pred ústavným súdom, v ktorom navrhovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu (inú právnu) ochranu, ako aj práva na spravodlivý proces z toho dôvodu, že všeobecný súd nekonal spôsobom ustanoveným v zákone, je nevyhnutné, aby boli najprv vyčerpané všetky právne prostriedky ich ochrany, ktoré sú navrhovateľovi dostupné (I. ÚS 1/97, I. ÚS 49/98).

Účelom priznania práva podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (II. ÚS 26/95).

Sťažovateľka využila právne prostriedky, ktorých uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov 20. februára 2002 a 23. septembra 2002 podala sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní okresnému súdu a 11. apríla 2002 a 24. októbra 2002 Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Pokiaľ ide o prvé kritérium „zložitosť veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97) relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci, pričom na základe týchto hľadísk konanie o neplatnosť právneho úkonu prevodu členských práv a povinností k družstevnému bytu je možné hodnotiť ako zložitú vec z dôvodu, že konanie o neplatnosť právneho úkonu podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka (neplatný je právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou) je náročné, pokiaľ ide o proces dokazovania, bolo potrebné vypočúvať svedkov a zisťovať duševný stav sťažovateľky v čase vykonania právneho úkonu.

Pri kritériu „správanie sťažovateľa“ v preskúmvanej veci ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali spôsobovaniu priet'ahov zo strany sťažovateľky takým správaním, ako je neospravedlnená neúčasť na pojednávaniach.

Dňa 31. marca 1998 bol okresnému súdu doručený návrh na začatie konania.

Dňa 10. júna 1998 sa konalo pojednávanie (účastníci a právni zástupcovia boli prítomní).

Dňa 10. júla 1998 bolo doručené okresnému súdu oznámenie právneho zástupcu navrhovateľky s adresami svedkov.

Dňa 13. januára 1999 sa konalo pojednávanie (navrhovateľka, jej právny zástupca a odporcovia v 1. a 2. rade boli prítomní).

Dňa 19. januára 1999 bolo doručené okresnému súdu oznámenie právneho zástupcu navrhovateľky o adrese svedkyne D. B.

Dňa 3. marca 1999 sa konalo pojednávanie (navrhovateľka a jej právny zástupca boli prítomní, odporca v 1. a 2. rade boli neprítomní).

Dňa 7. mája 1999 sa konalo pojednávanie (všetci účastníci konania boli prítomní).

Dňa 27. mája 1999 bolo okresnému súdu doručené oznámenie právneho zástupcu navrhovateľky o dátume narodenia svedkyne D. B.

Dňa 9. júna 1999 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre neprítomnosť svedkyne, ktorá nebola predvedená.

Dňa 25. augusta 1999 sa konalo pojednávanie, na ktorom boli účastníci prítomní, pojednávanie bolo odročené z dôvodu nepredvedenia svedkyne D. B.

Dňa 10. decembra 1999 sa konalo pojednávanie, na ktorom bola prítomná navrhovateľka a jej právny zástupca, odporcovia v 1. a 2. rade boli neprítomní. Súd vyhlásil rozsudok.

Dňa 10. marca 2000 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcov v 1. a 2. rade proti rozsudku č. k. 14 C 70/98-42 z 10. decembra 1999.

Dňa 17. marca 2000 dala sudkyňa pokyn kancelárii na zaslanie odvolania právneho zástupcovi navrhovateľky a výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 10. apríla 2000 bol zaplatený súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 1. júna 2000 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie navrhovateľky k odvolaniu.

Dňa 31. augusta 2000 bol spis predložený krajskému súdu.

Dňa 28. februára 2001 bolo vydané uznesenie krajského súdu č. k. 8 Co 427/00-63, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvého stupňa a vec sa vrátila na ďalšie konanie.

Dňa 10. apríla 2001 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu č. k. 8 Co 427/00-63 z 28. februára 2001 a bol mu vrátený spis.

Dňa 7. júna 2001 právny zástupca odporcov v 1. a 2. rade prevzal uznesenie krajského súdu.

Dňa 14. júna 2001 právny zástupca navrhovateľky prevzal uznesenie krajského súdu.

Dňa 30. septembra 2002 okresný súd vyzval právnych zástupcov účastníkov, aby oznámili, či došlo k ďalšiemu prevodu bytu.

Dňa 25. októbra 2002 bola okresnému súdu doručená odpoveď na výzvu z 30. septembra 2002.

Dňa 29. januára 2003 sa konalo vo veci pojednávanie, na ktorom odporcovia v 1. a 2. rade a ich právny zástupca neboli prítomní.

Dňa 19. marca 2003 sa konalo pojednávanie (navrhovateľka bola prítomná osobne, odporca v 1. a 2. rade neboli prítomní a právni zástupcovia boli prítomní).

Pokiaľ ide o tretie kritérium, a to „postup“ okresného súdu, je potrebné uviesť, že ústavný súd sa zaoberal nielen tvrdením sťažovateľky, resp. jej právneho zástupcu, že k prieťahom malo dôjsť po vrátení spisu prvostupňovému súdu 10. apríla 2001. Ústavný súd sa zaoberal celkovým priebehom súdneho konania.

Dňa 31. marca 1998 bol okresnému súdu doručený návrh na začatie konania.

Dňa 6. apríla 1998 bol sudkyňou daný pokyn kancelárii a určený termín pojednávania na 10. jún 1998.

Dňa 10. júna 1998 sa vo veci konalo pojednávanie.

Dňa 16. júna 1998 okresný súd vyžiadal od Bytového družstva v Trnave členský spis predmetného bytu.

Dňa 17. júna 1998 bola požiadaná Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela v Pezinku o vyjadrenie, či v čase hospitalizácie bola navrhovateľka schopná robiť právne úkony.

Dňa 17. júna 1998 okresný súd požiadal Nemocnicu s poliklinikou v Trnave o zaslanie správy o psychickom stave navrhovateľky v priebehu roku 1995.

Dňa 30. júna 1998 bol okresnému súdu doručený členský spis z Bytového družstva v Trnave.

Dňa 2. júla 1998 bola okresnému súdu doručená správa o zdravotnom stave zo Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela v Pezinku.

Dňa 3. júla 1998 bola okresnému súdu doručená lekárska správa z Nemocnice s poliklinikou v Trnave.

Dňa 10. júla 1998 bolo okresnému súdu doručené oznámenie právneho zástupcu navrhovateľky s adresami svedkov.

Dňa 6. augusta 1998 bol určený termín pojednávania na 14. október 1998.

Dňa 6. októbra 1998 bol zrušený termín pojednávania určený na 14. október 1998.

Dňa 19. októbra 1998 bol určený termín pojednávania na 13. január 1999.

Dňa 13. januára 1999 sa konalo pojednávanie.

Dňa 19. januára 1999 bolo okresnému súdu doručené oznámenie právneho zástupcu navrhovateľky o adrese svedkyne D. B.

Dňa 3. marca 1999 sa vo veci konalo pojednávanie.

Dňa 29. marca 1999 bol určený termín pojednávania na 7. máj 1999.

Dňa 7. mája 1999 sa konalo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 9. jún 1999. Okresný súd nariadil predvedenie svedkyne D. B. prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru v Trnave.

Dňa 26. mája 1999 bola podaná žiadosť okresného súdu o predvedenie svedkyne D. B. adresovaná Obvodnému oddeleniu Policajného zboru v Trnave.

Dňa 27. mája 1999 bolo okresnému súdu doručené oznámenie právneho zástupcu navrhovateľky o dátume narodenia svedkyne D. B.

Dňa 9. júna 1999 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre neprítomnosť svedkyne, ktorá nebola predvedená.

Dňa 21. júla 1999 bolo zaslané oznámenie okresného súdu adresované Bytovému družstvu v Trnave o termíne vrátenia členského spisu predmetného bytu.

Dňa 14. júna 1999 bolo okresnému súdu doručené oznámenie Obvodného oddelenia Policajného zboru v Trnave o dôvode nevykonania predvedenia.

Dňa 25. augusta 1999 sa konalo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu nepredvedenia svedkyne D. B.

Dňa 22. novembra 1999 bola zaslaná žiadosť okresného súdu o predvedenie adresovaná Obvodnému oddeleniu Policajného zboru v Trnave.

Dňa 10. decembra 1999 sa vo veci konalo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok.

Dňa 20. decembra 1999 bola okresnému súdu doručená správa Obvodného oddelenia Policajného zboru v Trnave o neúspešnom predvedení svedkyne.

Dňa 10. marca 2000 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcov v 1. a 2. rade proti rozsudku č. k. 14 C 70/98-42 z 10. decembra 1999.

Dňa 17. marca 2000 sudkyňa dala pokyn kancelárii na zaslanie odvolania právneho zástupcovi navrhovateľky a výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 10. apríla 2000 bol zaplatený súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 1. júna 2000 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie navrhovateľky k odvolaniu.

Dňa 31. augusta 2000 bol spis predložený krajskému súdu.

Dňa 28. februára 2001 bolo vydané uznesenie krajského súdu č. k. 8 Co 427/00-63, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvého stupňa a vec sa vrátila na ďalšie konanie.

Dňa 10. apríla 2001 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu č. k. 8 Co 427/00-63 z 28. februára 2001 a bol mu vrátený spis.

Dňa 7. júna 2001 právny zástupca odporcov v 1. a 2. rade prevzal uznesenie krajského súdu.

Dňa 14. júna 2001 právny zástupca navrhovateľky prevzal uznesenie krajského súdu.

Dňa 28. júna 2001 bolo vydané opatrenie predsedníčky okresného súdu č. Spr. 649/01, ktorým bola vec prikázaná na ďalšie konanie sudkyňi JUDr. M. M. (z dôvodu odchodu sudkyne JUDr. B. M. do dôchodku).

Dňa 13. júla 2001 podľa úradného záznamu sudkyňa JUDr. M. M. prevzala spis.

Dňa 8. marca 2002 bolo vydané opatrenie predsedníčky okresného súdu č. Spr. 366/02, ktorým bola vec prikázaná na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi Mgr. B. M. (z dôvodu, že sudkyňa JUDr. M. M. v mesiaci október bola práceneschopná a následne odišla na materskú dovolenku).

Dňa 14. augusta 2002 bola zaslaná odpoveď predsedníčky okresného súdu na sťažnosť navrhovateľky.

Dňa 23. septembra 2002 bola okresnému súdu doručená žiadosť navrhovateľky o oznámenie stavu konania.

Dňa 30. septembra 2002 bola výzva okresného súdu zaslaná právnym zástupcom účastníkov, aby oznámili, či došlo k ďalšiemu prevodu bytu.

Dňa 25. októbra 2002 bola okresnému súdu doručená odpoveď na výzvu z 30. septembra 2002.

Dňa 29. novembra 2002 bol určený termín pojednávania na 29. január 2003.

Dňa 29. januára 2003 sa vo veci konalo pojednávanie.

Dňa 19. marca 2003 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 9. máj 2003.

Dňa 5. decembra 2002 bola ústavnému súdu doručená sťažnosť.

Dňa 7. apríla 2003 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu spolu so spisom sp. zn. 14 C 70/98.

Ústavný súd zistil, že nekonaním okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, keď v období od 10. apríla 2001 (okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu a vrátený spis) do 30. septembra 2002 (výzva okresného súdu právnym zástupcom účastníkov, aby oznámili, či došlo k ďalšiemu prevodu bytu), sa nekonalo 17 mesiacov.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 70/98, ústavný súd mu prikázal konať.

Sťažovateľka požadovala priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 70 000 Sk. Svoj návrh odôvodnila tak, že od podania žaloby v roku 1998 žije

v neistote. Nemôže si trvalo za takéhoto stavu riešiť svoju bytovú otázku, svoje rodinné záležitosti a dokonca tento stav jej spôsobil rozdelenie rodiny.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 citovaného zákona má primerané finančné zadosťučinenie povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľky a vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a prikázal okresnému súdu, ktorý jej právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Dovršením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Ústavný súd priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenú v peniazoch. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu a jeho zložitosť a dĺžku jeho trvania. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na vyššie uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu.

Podaním zo 4. apríla 2003 právny zástupca sťažovateľky čiastočne vzal sťažnosť späť a navrhol konanie zastaviť v časti, v ktorej sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 70/98 konal.

Podľa § 54 zákona o ústavnom súde ak sťažovateľ vezme svoju sťažnosť späť, ústavný súd konanie o nej zastaví okrem prípadu, ak ústavný súd rozhodne,

že späťvzatie sa nepripúšťa, najmä ak sťažnosť smeruje proti takému právoplatnému rozhodnutiu, opatreniu alebo inému zásahu, ktoré mimoriadne závažným spôsobom porušujú základné práva alebo slobody sťažovateľa. Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľky vzal sťažnosť späť iba v časti, v ktorej sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, ale v časti, v ktorej sťažovateľka žiadala vysloviť, že bolo porušené jej základné právo, a priznať jej primerané finančné zadosťučinenie, nevezal sťažnosť späť, ústavný súd tento návrh na čiastočné späťvzatie a zastavenie konania v tejto časti nepripustil, pretože prietahy v konaní mimoriadne závažným spôsobom porušujú základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na dovŕšenie nápravy porušenia tohto základného práva je nevyhnutné vysloviť aj výrok, v ktorom ústavný súd prikáže okresnému súdu, aby v danej veci konal bez zbytočných prietáhov.

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Právny zástupca sťažovateľky si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 16 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) za štyri úkony po 4 270 Sk (prevzatie právneho zastúpenia vrátane prvej porady, doplnenie sťažnosti, porada so sťažovateľkou 3. apríla 2003 a čiastočné späťvzatie sťažnosti) a štyri režijné paušály (4 x 128 Sk). Spolu si trov právneho zastúpenia vyčíslil vo výške 17 592 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnym zástupcom sťažovateľky vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konaní uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trov.

Sťažovateľ bol sčasti vo veci úspešný, a preto je potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 13 ods. 8 citovanej vyhlášky, ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je ocniteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd je v zásade nevyjadriteľná v peniazoch a je nezameniteľná s primeraným finančným zadost'účením, ktoré predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2002 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 12 811 Sk.

Ústavný súd priznal odmenu za dva úkony právnej pomoci, a to prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady a doplnenie s'ťažnosti. Podľa takto určených kritérií sú trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci vo výške 8 800 Sk (za jeden úkon 4 270 Sk a režijný paušál 128 Sk), ktoré ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnemu zástupcovi s'ťažovateľa. Za čiastočné späťvzatie nepriznal ústavný súd odmenu z dôvodu, že späťvzatie nebolo pripustené. Za poradu s klientkou 3. apríla 2003 nepriznal ústavný súd odmenu, pretože porada s klientom je zahrnutá v prvom úkone – prevzatie právneho zastúpenia vrátane prvej porady.

Keďže ústavný súd po splnení podmienok ustanovil s'ťažovateľke právneho zástupcu na jej zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, uložil Kancelárii ústavného súdu uhradiť ustanovenému právnemu zástupcovi trovy právneho zastúpenia.

Podľa ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde sa na konanie pred ústavným súdom použijú primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku štát má podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania, ktoré platil, pokiaľ u nich nie sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Vzhľadom na uvedené ústavný súd zároveň uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia na účet ústavného súdu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

Z uvedených dôvodov ústavný rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2003